

IOAN IONESCU-DOLJ (1875-1947)

Prim-Președinte al Consiliului Legislativ,
Membru corespondent al Academiei Române .

Curriculum vitae .

- 1875 - născut în com. Boureni, jud. Dolj.
1894 - absolvent al liceului Carol I, Craiova .
1898 - absolvent al facultății de drept din București.
1898 - numit în magistratură, ajutor de judecător com. Cîmpul, j. Buzău
1906 - judecător de instrucție, trib. Ilfov .
1906 - profesor de dr. penal și proc. penală la Școala Superioară de
Științe de Stat, București .
1910 - președinte secție de notariat, trib. Ilfov.
1914 - consilier Curtea de apel București.
1920 - membru în comisia pentru unificarea legislativă din minis-
terul de Justiție .
1921 - consilier la Înalta Curte de casație și justiție .
1923 - secretar general al ministerului de Justiție .
1925 - președintele secției de drept public a Consiliului Legislativ
1930 - membru corespondent al Academiei Române .
1932 - însărcinat cu ținerea cursului de dr. penal aprofundat la
Institutul de dr. penal de pe lângă fac. de drept București
1935 - președinte al Cercului de studii penale și director al Re-
vistei de dr. penal și știință penitenciară .
1936 - profesor la Centrul de pregătire tehnică administrativă de
pe lângă Institutul de științe administrative .
1937 - director al Școlii superioare de Științe de Stat .
1938 - prim-președinte al Consiliului legislativ .
1942 - iese la pensie .
1947 - încetează din viață .

x

x

x

Principala realizare a lui I. Ionescu-Dolj a fost infăptuirea unificării legislației penale la care a lucrat mai mult ca oricare altul începând din 1920, ca membru în comisia de unificare legislativă din ministerul de Justiție și apoi ca președinte al secției de drept public a Consiliului Legislativ, până în 1936 când noua legislație a fost votată de corpurile legiuitoare și pusă în vigoare (1 ianuarie 1937) .

IOAN IONESCU-DOLJ (1875-1947)

Prim-Președinte al Consiliului Legislativ
Membru corespondent al Academiei Române .

Biografie .

Ioan Ionescu-Dolj s-a născut în com. Boureni, jud. Dolj, la 14 septembrie 1875, fiu de țărani foarte săraci . Încă din clasele primare, copilul se distinge prin vioiciunea spiritului și sîrguința sa. Urmează liceul Carol I la Craiova, fiind întreținut de o familie binevoitoare, pe lângă copiii cărora trebuia să constituie un model și un indemn la învățătură . La terminarea liceului, în 1894, primește funcția de ajutor de subprefect la plasa Cîlnicu din jud. Gorj, dar nu rămîne decît cîteva luni în acest post și reușește să vină la București pentru a se înscrie la facultate . Alege facultatea de drept pentru că avea timpul de studiu cel mai scurt : după doi ani se elibera o diplomă care permitea angajarea ca funcționar de bancă. Într-adevăr, după doi ani, I.I.D. intră funcționar la Creditul Funci- ar Urban dar nu părăsește facultatea și, în al treilea an , își ia licența în drept, ca șef al promoției .

În iunie 1898 este numit ajutor de judecător în com. Cîmpul, jud. Buzău . În o scurtă însemnare, scrisă puțin înaintea morții sale, U.I.D. arată prin ce întîmplare a intrat în magistratură :

"Era în timpul atotputerniciei partidelor politice, cînd nu era posibil să ocupi o atare funcție la stat dacă nu aveai un sfînt și încă unul din cei puternici . În magistratură se știa grație cărui protector a intrat fiecare . O întîmplare fericită a făcut ca eu să fiu scutit de această servitute care nu te părăsea ci te apăsa toată viața .

"Mult regretatul G. Palade, fiind ministru de justiție și văzînd că toate numirile ce făcuse în magistratură erau numai după intervenție persoanelor influente sau a partizanilor politici, s-a gîndit că ar fi bine să facă numiri și din rîndul celor fără protecție politică . Pentru aceasta s-a adresat universității, cerînd să i recomande tineri care au luat licența cu bile albe . Universitatea a

răspuns și între cei recomandați am fost și eu, fără să știu nimic despre aceasta, pînă cînd într-o zi din iunie 1898 mă pomenesc chemat la minister pe motiv că d-l ministru vrea să mă vadă . Mergînd la minister, directorul personalului, unde m-am prezentat mai întîi, mi-a comunicat despre ce este vorba, adăugînd că odată cu mine au mai fost chemați doi colegi ai mei .

"O bucurie neapăsă și o mîndrie tinerească mi-a străbătut toată ființa. După un sfert de oră, fiind primit de ministru, d-l Palade, acesta mi-a declarat că m-a chemat spre a mă vedea fiindcă vrea să numească în magistratură și băieți fără protecție . Intrebîndu-mă cu ce mă ocup și din ce trăiesc, l-am informat că sînt copist la Creditul Funciar Urban iar, în ce privește ocupația intelectuală, am răspuns că am făcut de curînd un studiu asupra societăților de credit funciar care apăruse^{de} cîteva zile în "Dreptul" . Era primul meu articol de drept .

"Am mulțumit ministrului pentru gîndul său bun și m-am restras fără ca ministrul să mi precizeze dacă voi fi numit, cînd și unde .

"După o așteptare de cîteva zile cu destule emoții, am fost numit

"Primind numirea, m-am retras de la Creditul Urban și m-am prezentat la post .

"Era în timpul Drăgaicei, la Buzău. Tribunalul mi-a luat jurămîntul și a doua zi am fost la Pogoane, reședința judecătoriei.

"M-am prezentat judecătorului, d-l Mănciulescu, un om fin și foarte binevoitor, a cărui atitudine binevoitoare m-a încurajat mult în carieră".

"Așa a început o cariera care urma să fie strălucită și unanim apreciată atît de imprecinați cît și de superiori . Temeinicia cunoștințelor, corectitudinea și scupulozitatea sa se fac curînd remarcate. Treptele ierarhice sînt trecute la intervale scurte . După treceri de scurtă durată la tribunalul Fălciu, trib. Tecuci și trib. Tutova, este mutat în 1902 la trib. Ilfov , ca procuror , apoi judecător, judecător de instrucție (1906), judecător la secția comercială

(1909) și, în fine, președinte al secției de notariat (1910) .
La 15 septembrie 1914 este înaintat consilier la Curtea de Apel .
Nu mult după aceea este delegat pentru un an inspector judecăto-
resc, ocazie de a manifesta din nou scrupulozitatea care l carac-
teriza și spiritul său de dreptate . Este interesant de amintit
că bunătatea, delicatețea sa sufletească și grija unei obiectivi-
tăți perfecte, pe care le a manifestat atât în cariera de magis-
trat cât și mai târziu în aceea de legiuitor, au inspirat în vre-
mea aceea, unui autor necunoscut care semnează "Alex.Dragoș, vechi
publicist", o odă pe care i-o trimite cu ocazia zilei sale onomas-
tice, în ianuarie 1915 . Aci sînt cîteva versuri de la sfîrșitul
acestei ode :

"Si de aceea dacã astãzi un biet bard sãrac și trist

Îți depune la picioare aste versuri simțitoare

.....

El mai știe cã virtutea pururea te a stãpînit
C'al tãu suflet e un inger neadormit care vegheazã
Si cã'n inima ta blîndã se reeșfrînge'n infinit
Toatã dragostea seninã ce altruismul intrupeazã .

.....

Sã rãmîi model de cinste și de apostol înțelept
Pentru cei cu dor de țarã și cu inimã în piept .

În timpul rãzboiului 1916-18, atunci cînd guvernul nostru se
refugiase la Iași, el este mobilizat pe loc, în funcția de consi-
lier la Curtea de Apel, pentru nevoile populației rãmase .

Îndatã dupã ocupație este arestat de comandamentul german dar,
dupã un timp relativ scurt, este liberat și își reia postul .

Curînd dupã rãzboi este delegat pentru un an procuror general.

În 1921 este înaintat consilier la Înalta Curte de Casație și
Justiție, fiind unul dintre cei mai tineri membri ai acestui înalt
for .

După întregirea țării o problemă acută și dificilă se ridică, aceea a unificării legislative a țării . Provinciile alipite aveau fiecare o legislație deosebită și anume aceea a țării din care făcu. se parte . Două soluții se prezentau : fie extinderea legislației României vechi și în provinciile alipite, fie elaborarea unei noi legislații care să păstreze ceea ce era mai bun în fiecare din legislațiile în vigoare pe teritoriul țării și care să fie pusă la curent cu principiile juridice moderne . Această din urmă soluție a fost adoptată .

La 20 octombrie 1920 se instituie la Ministerul de justiție o comisie pentru unificarea legislativă, prezidată de primul președinte onorabil al Curții de Casație, Manolescu Rîmniceanu, și din care face parte și I.I.D.

În 1923 I.I.D. este solicitat să fie secretar general al Ministerului de justiție pentru a accelera opera de unificare . În același an se formează la Ministerul de justiție o subcomisie dedicată exclusiv lucrărilor pentru unificarea dreptului penal și a procedurii penale, din care fac parte I.I.D., Iulian Teodorescu, profesor de drept penal la universitatea din București, V.V. Pella, profesor la universitatea din Iași și Osvăld Teodorescu, avocat, iar în anul următor i se adaugă și prof. G. Vrăbîlescu și I. Rădulescu, amândoi doctori în drept și mai târziu membri ai Consiliului legislativ .

Constituția din 1923, a României întregite, prevedea crearea unui organ legislativ nou, Consiliul legislativ, care trebuia, ca un corp tehnic, să colaboreze cu guvernul și parlamentul la facerea legilor și să desăvîrșască unificarea legislativă .

În 1925 apare legea de organizare a Consiliului legislativ și lui I.I.D. i se cere să intre în această instituție nouă . Cu mult regret el hotărăște ^{la} să demisiona din magistratură, carieră pe care o îndrăgise nespun de mult pentru demnitate și independența ei și, la 12 septembrie 1925, este numit președintele secției de drept public a Consiliului legislativ . Și aici urma să fie tot un

apărător al legilor, veghind la constituționalitatea lor, la corectă lor redactare precum și la consecvența lor, în succesiunea la guvern a diferitelor partide politice .

La sfârșitul anului 1925 intră în funcțiune Consiliul legislativ . I.I.D. își pune întreaga putere de muncă, vasta experiență acumulată în cariera de magistrat și scrupulozitatea bine cunoscută în slujba noii instituțiuni .

Activitatea de critică și amandare a legilor era foarte ingrată . Guvernele ^{se} simțeau adeseori stingherite de intervenția Consiliului legislativ și priveau cu ostilitate observațiile făcute . Această neînțelegere l-a mhnit mult pe I.I.D. Totuși avizele Consiliului, bazate pe o vastă documentare din istoricul problemei și din legislația comparată și redactate cu o grijă deosebită, au fost aproape întotdeauna respectate . "Ca unul ce am petrecut o bună parte din viața mea în apropierea fostului meu președinte cunosc câtă grijă punea el să nu supere prin avize dar, în același timp, căuta să impună ceea ce era de impus.....I.D. a fost un cărturar, un om de știință, un cercetător ce nu-și formula o părere decât după ce o gîndea bine, o analiza și verifica . De aceea soluțiile sale au fost totdeauna apreciate și adoptate"¹⁾.

A doua parte a acestei activități, unificarea codului penal și a procedurii penale, a fost opera căreia I.I.D. i s-a consacrat timp de aproape 15 ani . ".....deși niciodată, în modestia sa, nu și-a atribuit vre-un merit personal la înfăptuirea acestei opere"²⁾, totuși toți cei care au participat la ea au recunoscut întotdeauna că ea se datorește în mod deosebit lui I.I.D. "În primul rînd merită să fie recunoscut concursul nelimitat, pricepera, zelul și devotamentul pe care le-a pus Consiliul legislativ la întocmirea acestui proiect important de lege și în special me-

1) G.Vrăbiescu, fost profesor la Facultatea de drept din București, consilier în Consiliul legislativ : Discurs rostit la înmormîntarea lui I.Ionescu-Dolj.

2) Ibidem .

rită o mențiune personală d-l președinte Ionescu-Dolj care, ca și la întocmirea proiectului de cod penal, tot astfel și la întocmirea celui de procedură penală, a avut partea leului, a avut o parte de colaborare și o parte de îndrumare ce trebuie să fie subliniată și care va rămâne neuitată atita vreme cît va exista știința penală în Tara Românească și cîtă vreme o legiuire penală va îndruma pașii și va îndruma societatea românească¹⁾.

"Domnule Președinte! ca unul ce am trăit o bună parte din viața mea alături de D-ta, în atmosfera = D-tale de muncă nepreocupată, de cinste și bunătate sufletească, țin să afirm aci contribuția D-tale aproape totală la marea operă de legiferare a noilor coduri penale".²⁾

Unificarea nu a însemnat o simplă juxtapunere de texte culese din codurile în vigoare în diferitele provincii, ci elaborarea unor noi coduri, bazate pe principiile noi apărute în știința penală la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului nostru. O grijă deosebită s-a dat adaptării noilor măsuri la situațiile specifice țării noastre. Este interesant de menționat apelul pe care cu modestie și într-un spirit de largă colaborare, îl adresează I.I.D., în numele secției de drept public a Consiliului legislativ prin anul 1931, "tuturor intelectualilor români, istorici, sociologi, juriconsulți, profesori, literați sau scriitori, care, cunoscînd pe de o parte trecutul iar pe de altă parte firea prezentă a poporului nostru, își dau seama de comandamentele penale care ar trebui legiferate în viitor". Ei sînt rugați să comunice Consiliului, în scris sau prin viu grai, măsurile represive pe care le cunosc din trecut și pe care le socotesc mai potrivite cu firea poporului român precum și cu modul de organizare al judecătii penale cel mai potrivit cu firea și obiceiurile poporului nostru.

Față de legiuirea veche, noile coduri reprezentau o represivitate mai severă dar în acelaș timp mai justă și mai bine individualizată. O apărare mai bună era dată individului, fie ca inculpat,

1) Valer Pop, ministrul Justiției: Desbaterile Senatului, pag. 453, sed. 16 dec. 1935. Mon. Of. nr. 15.

2) G. Vrăbiesc: Ibidem.

fie ca victimă, dar și o apărare mai bună societății . Cu alte cuvinte, noile coduri realizau un progres către o umanizare mai profundă a dreptului penal .

Noul cod menținea responsabilitatea bazată pe culpa morală, adică se admitea libertatea de voință a individului . Pedeapsa rămânea bazată pe ideea de justiție dar se adopta și principiul de apărare socială, care ducea la introducerea "măsurilor de siguranță" .

În noul cod analiza infracțiunii conținea un element nou și important, personalitatea infractorului, ceea ce realiza o mai bună individualizare a pedesei .

Tot în tendința unei mai bune individualizări a pedepsei și pentru a spori efectul ei moralizator, penitenciarele erau trecute în subordinea ministerului justiției așa încât judecătorul să poată urmări evoluția condamnatului în timpul executării pedepsei, iar timpul de executare era împărțit în faze succesive, dintre care ultimele erau munca în colonii agricole sau industriale și libertatea condițională . În felul acesta condamnatul trecea progresiv la un regim de libertate mai mare care pregătea revenirea lui în societate . Se prevedea suprimarea executării pedepsei pentru pedepsele mici și eventual reabilitarea, ceea ce însemna o re-clasare completă a infractorului .

Pe lângă instanțele judecătorești se înființau societățile de patronaj cu scopul de a ajuta materialmente și moralmente pe fostul infractor la expirarea pedepsei, de a ajuta familia sa în timpul lipsei sale și chiar victima sau familia acesteia atunci când era cazul . Dorința de redresare a infractorului precum și apărarea familiei acestuia au fost probleme permanente pentru I.I.D.. El era în corespondență cu societățile de patronaj din străinătate dorind să cunoască și să discute soluțiile lor așa încât codul penal unificat a cuprins cele mai echitabile măsuri din vremea aceea .

Codul de procedură penală răspundea de asemenea unor vechi lip-suri semnalate și studiate de mult de I.I.D.

Una dintre acestea era încetineala procesului penal . "Justi-ția în general, spunea el, dar în special cea penală, nu poate avea nici o valoare morală dacă e dată cu întârziere" . În lunga sa ca-rieră de magistrat observase cum totdeauna cei incorecți căutau să evite pedeapsa prelungind termenele de judecată . Accelerarea jude-căților și organizarea justiției îl preocupase de mult și publicase mai multe articole în revistele "Dreptul" și "Curierul Judiciar" asupra acestei probleme și făcuse comunicări la Institutul Social Român și la Cercul de studii penale . Noul cod cuprindea o serie de măsuri de simplificare și accelerare a procedurii dar totuși in-suficiente , după părerea sa , căci, în 1938, într-o comunicare la Cercul de studii penale, I.I.D. propune o serie de am²damente pe care le crede necesare .

Procedura specială pentru minori a constituit - cași organiza-rea societăților de patronaj - un subiect permanent de studiu și reflexiune pentru I.I.D.. Încă de când era procuror și judecător de instrucție și mai târziu - când se constata atît la noi cît și în străinătate o creștere mare a criminalității infantile - I.I.D. căuta cu înfrigurare calea cea mai bună pentru stăvilirea acestei îngrozitoare plăgi sociale . Noul cod prevedea o procedură specia-lă pentru judecarea minorilor în care discreția, blîndețea și spi-ritul părintesc erau așteptate să dea rezultate mai bune decît ar fi dat răgoarea .

În 1936 cele două coduri sînd discutate și votate de corpori-le legiuitoare și la 1 ianuarie 1937 ele intră în vigoare . I.I.D. este interesat acum de rezultatele date de aplicarea noilor legiui-ri . El este în corespondență cu instanțele judecătorești din țară, cerîndu-le observațiile lor . * Urmărește - așa cum făcuse toată viața - cu mare atenție presa pentru a afla criticele ce se fac, propunerile noi, legislațiunea străină, etc.

In 1938 este numit prim-președinte al Consiliului legislativ și in 1942 iese la pensie după o activitate de 44 ani, din care 27 ani in magistratură și 17 in Consiliul legislativ .

x
x x

Paralel cu această activitate, I.I.D. are și o activitate didactică susținută - încă din anul 1906 predă cursul de drept penal și cel de procedură penală la Școala superioară de științe de stat, școala fondată in 1872 și care avea misiunea de a pregăti funcționari publici . In 1937 el devine director al acestei școli . Cursurile sale erau reputeate pentru claritatea lor . Fiecare lecție avea un plan pe care el îl ameliora mereu și îi adăuga ceva nou .

Aceste cursuri au dus la redactarea și publicarea. in 1926, a "Cursului de procedură penală", carte devenită clasică pentru studenții facultăților de drept dintre cele două războaie . Deoarece unificarea legislativă nu era încă realizată, fiecare capitol cuprindea , pe lângă o parte de legislație comparată, și o parte de drept interprovincial . Expus clar și metodic, tratatul avea la sfârșit întreaga materie cuprinsă in cîteva tablouri sinoptice . In ianuarie 1937, după intrarea in vigoare a noilor coduri, apare a doua ediție a acestui curs, mai amplă decît prima dar tot așa de clară și iubită de studenți . Inceperea războiului a împiedecat publicarea unei a treia ediții, care era așteptată de studenți și pregătită de autor . Tot datorită inceperii războiului nu s-a publicat "Cursul de drept penal" al cărui text era complet terminat .

Intre anii 1921-25 ține un curs de drept constituțional, administrativ și civil la facultatea de agronomie din București .

In 1932, la înființarea Institutului de drept penal pe lângă facultatea de drept din București, este însărcinat cu ținerea cursului de drept penal aprofundat .

In 1936 este numit profesor la centrul de pregătire tehnică profesională administrativă, înființat pe lângă Institutul de științe administrative

Interesat de problemele sociale și prieten al prof.D.Gusti, I.I.D. este ales încă de la înființarea Institutului social Român, membru al secției juridice a acestui institut . Intre anii 1921 și 1925, înainte de înființarea Consiliului legislativ, in cadrul acestei secții s-au făcut comunicări și conferințe publice asupra problemelor de lege ferenda, atât pentru pregătirea reformei constituționale din 1923 cât și pentru unificarea legislativă . I.I.D. a prezentat aici comunicări despre reglementarea presei, organizarea judecătorească, dobândirea naționalității române, notariatul public etc.

"Cu spiritul său plin de cumpătare și măsură, cu radierea dinamismului său și a muncii sale neșovăitoare, Ionescu-Dolj a luat parte și la lucrările de conducere a Institutului social Român un îndelungat șir de ani, aducând o valoroasă contribuție pentru luminarea debaterilor și pentru promovarea intereselor științifice și culturale "1).

x

x x

In anul 1930, I.I.D.este ales în unanimitate membru corespondent al secției istorice a Academiei Române "pentru activitatea sa in domeniul științelor juridice și practicei științei dreptului" . El este astfel al doilea jurist - după Andrei Rădulescu - a cărui muncă în știința dreptului este consacrată de Academie . Cum această consacrare se făcea de către secția istorică, I.I.D.este atras acum și spre cercetări de istoria dreptului românesc . El prezintă o comunicare despre lupta domnitorilor noștri împotriva regimului capitulațiunilor (1939) și o alta despre opera penalistului român I.Tanovicesanu . In ultimul an de viață, luptând cu boala care-l cuprindea, scrie o monografie despre Criminaliceasca Condiție a domnitorului Barbu Stirbei, 1852, care a rămas însă pînă acum in manuscris .

In anul 1935, după moartea prof.Iulian Teodorescu, este ales

1) Alexandru Costin, consilier la Inalta Curte de Casație:discurs rostit la înmormîntarea lui I.I.D.

președinte al Cercului de studii penale și director - împreună cu prof.V.V.Pella, al Revistei de drept penal și știință penitenciară. Era tocmai perioada când noile coduri se aflau în discuția corporilor legiuitoare . Multe probleme ale noii legislații au fost desbătute în cadrul Cercului de studii penale . Ideile noi din doctrină și legislații străine erau întotdeauna primite cu interes și curiozitate de I.I.D.

Ca director al Revistei de drept penal și știință penitenciară, avea o grijă deosebită ca revista să fie ținută la curent cu tot ce era nou în știința penală, și el personal avea în fiecare ~~în~~ ~~fi~~ ~~care~~ număr, dacă nu un studiu mai important dar cel puțin câteva note scurte în care aducea și comenta o idee nouă din țară sau străinătate .

Ca membru al Asociației Internaționale de drept penal, cu sediul la Bruxelles, și al Uniunii internaționale de drept penal, fondată de cei trei mari penaliști Adolph Prins(Bruxelles), von Liszt (Berlin) și Van Hamel (Amsterdam), el a participat la mișcarea de unificare internațională a măsurilor de represiune în scopul unei mai bune combateri a criminalității . La congrese și conferințe internaționale, organizate de aceste asociații, se discutau de către cei mai calificați specialiști și se conturau aspectele noi ale științei penale . Rezultatele constituiau măsuri de lege ferenda pentru țările care ar fi voit să le adopte . La aceste conferințe și congrese, I.I.D., fie că participa personal sau nu, era întotdeauna reprezentat de un raport asupra unei chestiuni care i fusese repartizată și pe care o studiase . Astfel au fost :

- Dreptul penal internațional, raport prezentat la conferința reprezentanților comisiunilor de codificare penală, Varșovia, 1927 .

- Abandonul de familie, raport prezentat la conferința internațională pentru unificarea dreptului penal, Madrid, 1933 .

- Intervenția autorității judiciare în executarea pedepsei și a măsurilor de siguranță, raport prezentat la al IV congres internațional de drept penal ,Atena .

- Tănuirea obiectelor provenite din infracțiuni în drept penal internațional, raport pentru conferința internațională care trebuie să aibă loc la Bruxelles, 1939 (amânată din cauza evenimentelor internaționale) .

Dreptul penal internațional, discutat la conferința de la Varșovia, adică reglementarea conflictelor de competență legislativă și a celor de competență judiciară, care apar atunci când o persoană săvârșește o infracțiune pe teritoriul altei țări sau împotriva altei țări sau se refugiază în străinătate după ce a săvârșit o infracțiune, etc., constituie - mai ales în timpurile moderne de mare circulație internațională - o parte importantă dar foarte delicată a dreptului penal . În codul penal unificat ea a fost tratată în detaliu pentru țara noastră .

Delictul de abandon de familie, nu numai material ci și moral, discutat la conferința de la Madrid - o măsură foarte utilă pentru consolidarea familiei și a cărei simplă înscriere în codul penal are o mare valoare educativă - a fost adoptat de codul unificat .

Intervenția autorităților judiciare în executarea pedepsei și a măsurilor de siguranță, discutată la conferința de la Atena și care fusese îndelung și insistent cerută de I.I.D., a fost adoptată de noile legiuiri penale .

x

x x

În 1937, împreună cu colectiv de magistrați și avocați penaliști participă la o ediție adnotată a codului penal unificat . Este o operă vastă, în trei volume, totalizând două mii de pagini. Sub fiecare articol se află partea referitoare din expunerea de motive a Consiliului legislativ, o notă asupra originii textului, discuțiile urmate în comisiile corpurilor legiuitoare și în corpurile legiuitoare și, în fine, un comentariu doctrinar .

x

x x

Ultimii ani ai vieții, I.I.D. și-i petrece lucrând cu aceeași ardoare cu care lucrase toată viața. Pe masa lui de lucru fiecare chestiune urmărită își are dosarul ei unde zi de zi se adună mate-

rialul pentru redactare : un rezumat al unei cărți studiate, o remarcă, o reflexiune, un citat, decupări din ziare .

"Justiția care ne trebuie", "Responsabilitatea penală în dreptul român și criticile care i se aduc", "Problema metodei în drept penal", "Criminaliceasca Condică cu procedura ei ", "Inceputurile justiției penale internaționale în principatele române", acestea sînt titlurile studiilor la care lucra . Unele sînt abia schițate, altele în manuscris, altele în formă finală .

În dimineața zilei de 4 iunie 1947 încetează din viață .

Se stinge o viață de muncă neșovăitoare, o energie nedesmințită manifestată în multe direcții dar întotdeauna animată de dragoste și respectul omului, de dorința de a apăra pe cei slabi și de a îndrepta pe cei ce au greșit .